

ÅNGBÅTEN

Årg 30 • Maj 1994 •

83

Ångbåten 83

Medlems- och informationstidning utgiven av
Sällskapet Ångbåten
Box 2072
403 12 Göteborg.

Postgiro 62 16 06 - 3,
Bankgiro 673 - 6862.

Ansvarig utgivare: Bo Starmark.
Redaktionen utgörs av Yvonne och Bo Starmark.
Telefon: 0523 - 134 14.

Bidrag till tidningen sänds direkt till redaktionen under adress:
Ångbåten, c/o Starmark, Fregattvägen 3, 453 30 Lysekil.

Medlems- och prenumerationsavgift för 1994 är 100 kronor.

Adressändringar meddelas till Mats Jedma, Ranehedsvägen 144,
444 65 Jörlanda, tel 0303-561 50 eller på Postens blankett direkt
till Sällskapet.

Telefon till expeditionen, oftast telefonsvarare: 031 - 15 15 01
Telefon till s/s BOHUSLÄN vid Stenpiren under
seglationssäsong: 13 14 50
Under vinteruppläggningsen vid Skeppsbron: 13 14 20

Befattninghavare i Sällskapet Ångbåten:

Ordförande	Kjell Granström	28 03 77
Sekreterare	Charles de Servès	28 16 89
Kassör	Ove Iko	30 75 90
Befraktare BOHUSLÄN	Lilian och Bertil Vogel	28 65 83
FARJAN 4	S-H Bengtsson	40 38 65
STORM- PRINCESS	Claes Verner	27 03 34
Arbetsledare däck	Kenneth Magnusson	19 02 15
maskin	Steinar Lie	52 28 66
intendentur	Kerstin Granström	28 03 77

OMSLAGSBILDEN är tecknad av Sven-Anders Boman 1994.
Ångbåten 83 är tryckt av Melanders Boktryckeri AB, Lysekil,
i maj månad 1994.

Försalongen

En del fartyg är olycksdrabbade och råkar ut allsköns hemskheter. Denna ångbåt är en sådan. Sällan har redaktionens tålamod ställts på sådana prov.

Ångbåten 83 tillägnas s/s BOHUSLÄN och människorna kring henne. Några muntra episoder får visa, att livet har sina komiska sidor.

Vår arkivarie har börjat dyka i klipphögen och vaskar fram några gyllene korn.

Helt kortfattad är artikeln om vinterns arbeten ombord. Det behövs dock lika många händer under vintern som förut.

Vårt utbud av "öppna" turér är magnifikt. Studera artikeln härom och läs Sömmarturlistan.

Varför en äkta vaxholmsbåt befunnit sig i Rönnäng meddelas också.

I all stillhet vill vi också påminna om att tidningen Ångbåten nu går in på sin trettionde årgång. Även om utgivningsflödet har fluktuerat betydligt, har tidningen dock uppenbart sig till slut.

Denna Ångbåt har flaggan sänkt i sorg. Vår medlem och medarbetare Dag Almén har lämnat ratt, kamera och skrivmaskin för gott.

Trots förseningen avser redaktionen att ge ut fyra nummer under 1994.

Välkomna i spalterna!

S/S Bohuslän 80 år

En åttiöndring i full vigör. Så här vill vi se s/s BOHUSLÄN: på väg någonstans, väl belagd med passagerare, försörjande sig själv. Foto: Bo Starmark.

Snabbt rusar knoparna på tidens logglina förbi och utan att se på timglasets upptäcker vi förvånat, att s/s BOHUSLAN redan är åtta decennier. Snart har hon seglat i trettio år för Sällskapet Ångbåten...

"Happy ship" låter måhända lite överdrivet sjöromantiskt i dessa sammanhang men nog finns det flytetyg som klarat sig sämre än BOHUSLAN. Om man med happy ship menar en symbol för ansvar, omsorg, hänsyn och trygghet i en föränderlig omgivning, ja, då är ångaren ett sådant.

Hur många har de senaste decennierna inte fångats av den varma omboade atmosfären ombord och sedan blivit där och återkommit tid efter annan.

Visst frågar sig många ibland vad det är som får en människa att rusa från det dagliga knoget, ta ut semesterdagar, för att arbeta till långt in på nätterna, smutsa ner sig till oigenkännlighet och glömma egentligen viktigare ting.

Vem svarar på den frågan?

Här är inte plats att teckna fartygets historia. Den är väl känd och dokumenterad.

Låt oss istället tänka på alla de människor, vilka genom de åttio åren hängivet och oegenlyttigt tjänstgjort ombord och i hennes närhet - somliga nannkunniga, andra okända. Utan dessa hade BOHUSLAN aldrig varit det hon nu är idag. För dessa människor har BOHUSLAN varit, och är alltjämt, en kär och fast punkt i tillvaron.

I säkra händer. Alltid vaksamma gäller som pörrull inte bara på kommandobryggan utan även i Sällskapets ledning. Kapten Kjell Granström och styrman Gunnar Nordström på BOHUSLANS brygga. Foto: Bo Starmark.

Mätte ångaren BOHUSLAN allt framgent bli föremål för god omvårdnad och skickligt handhavande samt att fortsätta få fördelen att försörja sig av egen kraft. Då kommer hon att pålitligt svara mot de krav vi har rätt att ställa på henne.

Bo Starmark.

”Dom ringer nog!”

En härlig försommardag var BOHUSLAN på väg norröver.

Det var en finfin dag i slutet av maj. Havet låg helt stilla, inga plastvidunder syntes eller hördes. Från ångarens kommandobrygga besvarade befälet hälsningar och vinkningar från mötande småbåtar, när BOHUSLAN girade ut på Kosterfjorden.

Ombord befann sig 350 medlemmar ur Svenska Turistföreningen, vilka mycket tidigt hade gått ombord i Lysekil för en tur till Strömstad.

Nu hade man tagit Svängen om babord och Kosterfjorden låg föröver, ofattbar blank. I ett lätt dis reste sig Kosteröarna rakt föröver med de gamla tornen som markanta blickfång.

Överallt hördes sjöfåglarnas läten: måsar och trutar, ejdrar, strandskator och ålekråkor.

Lunchen hade just serverats i salongerna. Genom öppna fönster och ventiler trängde ljud och dofter från glada människor åtande god mat i en fin gammal ångare till sjöes i grant väder.

Även besättningen skaffade nere i mäsken. Maten var nog mycket god ty på kommandobryggan fanns endast Kapten. Styrman och rorsman, inte ens Aktergasten stod att se, trots att

Den Ryska Telefonen i all sin glans. Den tål överbrytande sjö. Foto: Bo Starmark.

man hade hans hemö, Tjärnö, i lä om styrbord.

Rorsman var hungrig. Suckande tänkte han på Aktergasten, som förmodligen satt nere i ångbåten proppande sig full med sill, skinka, stekta ägg och annat gott eller också flörtande med Flickorna i Byssan försökande göra sig outhärlig vid köttgrytorna...

-Kom till 342!

Kaptens order väckte rorsman ur tankarnas värld.

-342, kurs an!

BOHUSLÄN ångade majestäiskt vidare. Friden var fullkomlig: Ångkaptenen skådade föröver. Styrmannen pysslade med besticket och rorsmannen styrde den anbefallda kursen.

Då och då betraktade rorsman den ryska telefonen på skottet framför sig. Vilken pjäs! Flinka ångbåtsmaskinister hade fått plocka användbara grejor, när man skrotade ryska ångtrållare vid upphuggningsvarvet... Telefonen var bastant, minst sagt. Gjord i någon sorts gjutgods, med en stor ringklocka upptill och en enorm lur med örönmussla förde den tankarna till isbrytaren KRASSIN i polarhavets isar eller till andra världskrigets ishavskonvojer. En liknande apparat satt nere i maskinrummet.

Da!.... Plötsligt!!....

BOHUSLÄNs maskineri tvärstannade!

Inget långsamt minskande av varvtalet, inget manövrerande, inget ringande i maskintelegrafens.

Det något skamfilade röret mellan ångvisslan och skorstenen är ångröret från säkerhetsventilerna. Ångmolnen från visslan går hårt åt färgen. Foto: Bo Starmark.

Det var som hade ångmaskinen upphört att finnas till.

Farten minskade.

Ångaren låg helt stilla.

Rorsman hörde passagerarna sorla som inget hänt. Styrman sysslade med besticket, Kapten spanade föröver. Han såg värdig ut, mycket värdig, nästan märkvärdig.

Maskintelegrafens visade "Full fram".

BOHUSLÄN låg fullkomligt stilla.

Telegrafens ställde sig på

"Stopp" utan att kapten rörde den.

-Kurs 342, försökte sig rorsman på.

Ingen reagerade. Kapten stod som gjuten vänd föröver. Styrmans passare promenerade avmät över sjökortet mätande distanser i alla tänkbara riktningar, rorsmän spände blicken i gösstakens knapp (i brist på annat), passagerarna åt vidare.

Ögonblikket senare bröts den sakrala och lätt kaskabetonade stämningen av ett kraftigt och

mycket distinkt väsande från skorstenen. Tre par förvånade ögon såg en mäktig ångplym ur ångröret för om skorstenen. Väsanudet tilltog raskt i styrka och omfång men föranledde ingen vidare uppståndelse.

Rorsman fann situationen oelastig. Osökt kom att tänka på en gammal engelsk-svensk parlör från 1861: "Herr Lokomotifförare! Pannan hväser svårt! Skall hon männe spricka?"

Larmet från den utrusande ångaren blev mer påträngande men också döware. Det var som annat än ånga försökte ge sig iväg. Ljudet blev, så att säga, något pruttande. Med en lätt överdrift skulle man kunna säga, att det något påminde om en bataljon li-dande av galopperande kulsprute-diarré. Till yttermera visso syntes en brun gogga rinna nerför skorstenen, som snabbt blev brun-svart-randig - en anslående färgsättning. Styrbords livbåt hade fått ett brunt punktmönster och livflottarnas utseende minde om översvämmade septie-tankar.

Rorsman stod inte ut längre. Med undran ställdes frågan: -Vad är detta?

Kapten gick fram till styrhytten, såg vänligt på rorsman och betraktade sedan den ryska telefonen på frontskottet och yttrade med förtröstan i rösten: -DOM RINGER NOG.

Det ringdes inte alls utan minuten senare upphörde ångdiarrén, telegrafens visare ställde sig med en uppfordrande signal på "Full fram", ångmaskinen hör-

des gå därnere, farten ökade och passagerarna hade hunnit till des-serten.

Senare uppdagades, att en sprint i rörelsen till smörjappara-raterna hade lossnat, varför maskinens smörjning hotades. Vakt-hävande maskinist, tillfälligt ensam, stängde resolut ångaren och ställde telegrafens på "Stopp". I tron att kunna ordna saken på kort tid, släckte han ej under pannan. Strax steg ångtrycket till maximum och säkerhetsventil-erna öppnade som de skulle. Rusången susade ut ur ångröret på skorstenen. Den chokladbruna

magman, slutligen, var delar av det oljeskikt, som alltid flyter i pannan - rester av diverse oljor och kondensat, vilka kommer in när vatten fylls på med injektorn.

Såsom i alla goda historier finns det en fortsättning. Inom sin tid ska lisekretsen få ta del av hur Kaptenens Pojk, Maskinisten och Rorsman med hjälp av furtygets brandslangar försökte få BOHUSLÄN presentabel vid kaj i Strömstad.

Charlie Barr

En vaxholmsbåt i Rönning

När WAXHOLM III julen 1992 bogserades den långa vägen från Stockholm till Tjörnarvet i Rönning, förväntade sig väl ingen, att hon någonsin åter skulle visa sig i ångbåtsliknande former.

Dock, i april 1994 seglade hon ship to shape in till Nybroviken med pompa och ståt samt förvillande lik WAXHOLM III av årgång 1903.

Vad hade hänt?

Hennes historia börjar 1903. Då byggdes hon för Skärgårdsbolaget i Norrköping vid Bergsunds Varv i Stockholm. Hennes namn blev SKÄRGÅRDEN.

Redan 1908 såldes hon till Waxholmsbolaget. Omedelbart trafikerade hon traden på Blidö, där den snabba WAXHOLM II redan seglade. Lämpligt nog fick SKÄRGÅRDEN då namnet WAXHOLM III.

På Blidö var man inte alls nöjd med nyförvarvet, som ansågs slö och långsam i manövrarna. Detta jämte gammalt groll med Waxholmsbolaget fick blidöborna att 1911 bygga ett eget ångfartyg - den ännu levande BLIDÖSUND.

Fram till 1939 seglade WAXHOLM III på Öregrund eller Arholm. Under krigsåren var hon chartrad av Kronan. Efter kri-

get trafikerade hon varierande trader - Singö, Sterbnsås, Öregrund - men sedan blev det mest extratrafik och beställningsturer.

1962 var det slutångat och hon lades upp. Tiden för gamla ångbåtar hade runnit ut.

1964 såldes WAXHOLM III till Vaxholm för att användas som flytande servering. Ångpannan och delar av maskineriet kastas ut. Allt mer förfallen blev hon liggande i Vaxholm. Öknamnet "Matvraket" var passande.

1991 såldes hon på auktion till Strömma Kanalbolaget, som beslöt rusta upp henne.

Så började den långa bogseringen till Rönning, där renoveringen började. Denna blev så omfattande, att fartyget betraktas som nybyggt.

Under vårvintern gjorde Ångbåten ett besök ombord. Fartyget närmade sig sin fullbordan men var inte målat och saknade skorsten. Stora arbeten hade

gjorts: cirka hälften av all bottenplåt var utbytt, ett nytt dieselmakineri var installerat i ett minimalt "maskinrum", en bogpropeller hade byggts in.

Inredningen är nybyggd i äldre stil. Äldre detaljer har kommit till användning i stor omfattning speciellt i matsalen. "Byssan" däremot hade inget med ångbåtar att göra utan är ett modernt restaurangkök helt klätt i rostfritt stål beläget under fördäck.

Omkring 15 miljoner kronor har ombyggnaden kostat. I Rönning har arbetstillfällen skapats och Stockholm har fått en ny gammal skärgårdsbåt.

m/s WAXHOLM III blir säkerligen ett omtyckt inslag i Stockholms skärgård.

I sommar seglar hon på "Tusen Öars kryssning", en elva timmars tur med besök på bland andra Kymmendö, Sandhamn och Vaxholm.

En bild från Rönning efter ett lika höftigt som oväntat snöfall. Tjörnarvet har många i arbete, inredningen är snart färdig men utvändigt återstår mycket bland annat den vita färgen, rigg och skorsten. I förgrunden den gamla ångbåtspropellern med tillhörande rest av axeln.
Foto: Bo Starmark.

En bild från Marstrands hamn. Sannolikt från tidigt trettioatal. Några 22 kvm skärgårdskryssare ger sig ut från hamnen. Marstrandsbolagets s/s INLAND har ångan uppe liksom s/s BOHUSLÄN, som är redo för avgång. Ångslupen utanför INLAND synes vara s/s RAN (I) men red. är inte helt säker. Meddela oss på redaktionen om denne och även det svartmålade fartyget längst till höger. Vykort, Förlag Alrik Hedlund. Bo Starmarks samling.

Ur ångbåtsarkivet

Ibland blir man bönhörd snabbare än vad man skulle tro vore möjligt. I mitt bidrag till Ångbåten 82 berättade jag om ett klippalbum, som Sällskapet fått från en hittills okänd oidentifierad donator ("OD"), med tidningsurklipp från april 1865 och framåt. Jag andades en för-synt förfrågan om det fanns ytterligare material av samma historiska värde.

Redan innan tidningen nått min hand, fick jag ett erbjudande om ytterligare donation till Sällskapet med liknande material: det var Redaktören själv, som ville överlämna sin klippsamling, förmodligen i förhoppningen att Arkivarien skulle leta fram intressanta tidningsnotiser, som skulle kunna fylla något ledigt utrymme o kommande tidningsnummer.

A Sällskapets, och framtida ångbåtshistorikers vägnar, framföres härmed ett varmt tack!

En snabbtitt ger en del påtagliga bevis på att tiden inte stått stilla. I GT för den 28/4 1969 finns en bild på två små gossar iförda barnflytvästar av kork och jätteliks stickade huvor (det var tydligen en kylig dag). Texten lyder: "Jonas Holmström och Joakim Forsblad hörde till det yngre gardet på s/s Bohuslän". Kim är numera an-

ställd sommartid som myndig skeppare i m/s LASSE DAHL-QUIST och ställer av och till upp som befäl på BOHUSLÄN. Som sagt, tiden går...

Ibland får man å andra sidan påtagliga bevis på att historien upprepar sig. Eller vad sägs om följande klipp ur GP den 3/10 1975:

"Sällskapet Ångbåten kallar sig en livaktig och framsynt förening som för närvarande smider stora planer. I sommar vill sällskapet, helt på ideell basis, organisera ett veteranfartygs-möte i Göteborg, den 20-25 juli. s/s Bohuslän, sällskapets egen båt, skall givetvis vara med. Likaså har det norska ångfartyget s/s Børøysund och det danska s/s Skjelskør inbjudits och preliminärt tackat ja.----"

Fyll i annat datum, 8-10 juli 1994, och notisen kunde vara skriven igår!

Ett klipp ur HT från 1969 (i övrigt odaterat) har rubriken "100 gånger har s/s Bohuslän seglat som levande museum" och handlar om föregående tisdagskväll med en kvällstur till Marstrand"med gästande läskare ombord". Notisen slutar sålunda:

"Sällskapets sekreterare, Bo Starmark, har kunnat märka ett starkt ökat medlemsintresse.

-Visst är det jobbigt med alla papper men allmänhetens intresse sporrar. Just denna säsong har vi kunnat märka en stor ökning av medlemsantalet. Trots att arbetet ombord är frivilligt och utan lön, är det ingen svårighet att få en kunnig besättning. Under vintern däremot finns det plats för fler arbetande händer.----"

Hela notisen är genomsyrd av framtidstro. Nu så här i efterhand får vi konstatera, att våra vildaste drömmar den gången faktiskt gått i uppfyllelse. Visst har det ibland varit knepigt att få ihop en tillräckligt stor och tillräckligt kunnig besättning för alla våra många turer. Inte heller skulle Kenneth Magnusson, vinterns arbetsledare, haft svårigheter att samsätta flera arbetande händer. Men vi har faktiskt lyckats med det nästintill otroliga - att hålla igång ett 327 bruttoton stort och 43 meter långt veteranfartyg, med helt frivilliga krafter, i mer än ett kvarts sekel!

Arkivarien.

"Vad har dom skrivit om oss?" Lysekilsposten granskas något misstroget av chieften Herbert Johansson omgiven av några besättningsmedlemmar. Foto: Bo Starmark.

Välkommen ombord!

Ombord i denna Angbåten finns, förutom inbetalningskort, 1994 års Sommarturlista.

Sällskapet har försökt att åstadkomma ett brett och attraktivt utbud av ångbåtsresor med våra fartyg. Här finns längre "kryssningar" upp i Bohuslän, lite kortare variationer åt Marstrand till samt - självfallet - de omtyckta kvällsturerna på onsdagarna i Göteborgs skärgård.

De senare har alltid avsegling 18.30 och turen går såväl genom södra som norra skärgårdarna. Dessa turer har blivit en institution. Någon gång har vi sökt ändra ruten men har måst återgå till ursprungliga varianten. När vädret är vackert, brukar det bli utsålt.

Onsdagen den 20 juli utgår vi från Lysekil.

Ett annat lika omtyckt rese-mål är BOHUSLÄNS gamla hemmahamn Marstrand. Vi har sex söndagsturer dit. Över sex timmars vistelse blir det på Marstrand. Kom dock ihåg, att BOHUSLÄN inte är kajliggande i Marstrand utan fortsätter till andra mål.

Ett av dessa är Blåkullen/Brattön i norra Marstrandsfjorden. Åk med! Utsikten från det 130 meter höga berget är otrolig. Ön har botaniska sevärdheter. Dessutom lär häxor vistas på

ön vid lämpliga betingelser.

Intresserad av ett blomstrand-kustsamhälle, som står på egna ben? Klädesholmen är rätta platsen. Här finns mycket att se. Under tiden seglar BOHUSLÄN Tjörn runt genom Skäpesund och Stigfjorden.

Gissa vilken tur som är mest frekventerad! Fallens Dagar i Trollhättan med ångbåt ena riktningen och ångtåg den andra lockar mängder glada resenärer. På Göta Älv behöver man inte vara rädd för sjögång. Nivåskillnader av trevligare slag får Du uppleva i slussarna. Biljetter till detta evenemang sälj endast av Göteborgs-Postens resetjänst. Köp dem i god tid!

Käringön

Två söndagar är avsatta för Käringön. En tur med öppna horisonter och stark havsluft. Detta är turen för de verkligt havsfrälsta. Vattnet härute är alltid kristallklart och mycket salt. Någon distansminut åt sydväst ligger den allttjämt bemanade Måseskärs fyrplats.

I mitten av juli gör BOHUSLÄN turer från nordbohuslänska orter: Lysekil, Fjällbacka, Hunnebostrand och Bovallstrand. Följ med! Även på nord/sydgång tar vi gärna passagerare. Goda tåg- och bussförbindelser finns. Se dock efter i Bohusträ-

fikens tidtabellsbok eller ring Angbåtens redaktion i Lysekil.

Mollösund kan besökas sista juli. Här finns ett unikt hembygdsmuseum bland annat. Detta är vårt enda anlop i Mollösund.

Den 8 till 11 juli blir det ångbåtsmöte i Göteborg med anledning av att BOHUSLÄN är 80 år. På söndagen seglas rundturer för allmänheten.

Ett helt annat slag av turer är våra "Stadsvandringar" med FÄRJAN 4. Vi erbjuder i år åtta vandringar. Kom inte och säg att Du känner Göteborg förrän Du seglat med på FÄRJAN 4:s turer!

För medlemmarna i Sällskapet Angbåten finns ytterligare några speciella möjligheter. På några turer får våra medlemmar gratis. Endast maten betalas.

Bäste medlem/andelsägare/ångbåtsvän/skärgårdsentusiast/sjöman/göteborgsfantast! Varmt välkommen ombord!

1994 års ångbåtssäsongs kan börja.

"Välkommen till bords. Det är serverat." Matsalongen i s/s BOHUSLÄN i väntan på sina gäster. Fotot är taget 1922 (efter en omlupetsering) men med undantag av vissa detaljer kring lamporna ser den exakt likadan ut idag. Här rusar man inte från bordet i första taget! Foto från Sjöfarts museet, Angbåten Arkiv.

OMBORD - aktuellt från fartygen

Under vintern har sedvanligt arbete pågått ombord i BOHUSLÄN. Under turerna 1993 konstaterades vattenläckor kring ventiler i bordläggningen i två hytter föröver. Bordläggningen på bogen var något intryckt ovan vattenlinjen varvid fönsterventilerna inte slöt tätt med kraftig rostbildning som följd. Det beslutades att byta anfrätta plåtar. Inredningarna i hytt 1 och 3 måste monteras ner. Plåtarna byttes vid Gotenius Varv i april.

Stora delar av överbyggnaden har skrapats ner, slipats och oljats, ett arbete som krävt stor arbetsinsats.

Styrbords livbåt har tagits iland och renoverats hell liksom de två livbälteslådorna på fördäck.

Nya ledningar

I maskin har mellantrycks-cylinderns piston förts till verkstad och setts över. Den är nu monterad och är i utmärkt skick. Vidare har pannan på sedvanligt sätt rengjorts och sotats. Ett flertal ventiler har packats om och justerats. På elsystemet har fortsatt förbättring gjorts och nya ledningar till lanternorna dragits. Inför säsongen har hela maskinläggningen nogat gatts över.

Intendenturen har under vintern haft flera möten. Allt har

s/s FARJAN 4 på det torra och som välbyggd modell. Vår medlem Jan-Ake Peterson har byggt en detaljtrogen modell. Vissat är hon fin!
Foto: Jan-Ake Peterson.

planerats inför kommande säsong inte minst ångbåtsmötet.

FARJAN 4 dockades i oktober på Gotenius Varv för bottenkläsning. En ny roderstock har monterats. Bottenplåt har bytts. Våröversynen är klar, fartyget målat och fräscht samt goda kol bunkrade.

STORMPRINCESS har under vintern varit utan sin styrhytt. Denna har stått inomhus, skrapats ner och lackats. Allt är nu på plats och fartyget klart.

Samtliga Sällskapets fartyg är klara för 1994 års säsong.

DAG ALMÉN AVLIDEN

Just i pressläggningen nåddes vi av budet om Dags bortgång.

Sällskapet har mist en av sina tidigaste och mest hängivna medlemmar.

Redan i början av vår verksamhet tog Dag livlig del i verksamheten, inte minst i denna tidning. Många goda artiklar och bilder bär hans namn. Om sorgen om s/s BOHUSLÄN tog sig även uttryck i boken om fartyget, en bok som kom ut i flera upplagor.

Dag var vida känd som en framstående fartygskännare och var medlem i åtskilliga sjöfartsföreningar.

Som pojke vistades han på familjens sommarstuga i Hjuvik i Göteborgs norra skärgård. Här gavs goda tillfällen till fartygsobservationer och fina fotomöjligheter.

Som vuxen flyttade han till Stockholm, där han hade sitt förvärvsarbete. Dock kunde vi aldrig undgå att märka hans stora glädje på försommaren, när våra seglingar med BOHUSLÄN började och han fick vara hos vännerna ombord.

Väl till rors, Dag, och tack för god vakt.

Vi ombord i s/s BOHUSLÄN, s/s FARJAN 4 och m/s STORMPRINCESS samt många tacksamma läsare av Ångbåten.

HYLLNING TILL EN VETERAN.

*Ack Bohuslän ack Bohuslän, Du vackra skärgårdsbåt,
som troget strävade uppå din skärgårdsstråt.
Din åsyn väcker minnen från gångna stolta år,
men detta är ju något vi aldrig återfår,
När Du gick i trafik, här på vår Bohuskust,
och med havet tog mången dust.*

*Med gamle kapten Johansson så bred uppå din brygga,
då kände vi som reste, att vi kunde vara trygga.
Han kunde vara nog så från,
men en viking var han ifrån Bohuslän,
I många år den båten klarat alla grund,
styrd av Benjamin, en son av Mallösund.*

*Denne rese vid sin ratt,
skrämdes ej av Sjöbergs spratt.
Lugn och säker stad vid ratten,
kände sina Bahusvatten,
Nu har båda seglat till en lugnare hamn,
fjarran ifrån storm och havets famn.*

*Men deras minne lever kvar,
så gör och den båt, som dem på havet bar,
Tänk va man kan va belåten,
så länge man kan se och höra den vackra båten,
Man bör nog hylla de entusiasterna,
som gör att vi ännu kan se hennes småkra master
sticka opp här ute över våra gråa skår
och minna om en tid, som icke längre är.*

Harry Böckman, Marstrand.

AKTERSALONGEN.

ANDELAR I ANGAREN BOHUSLÄN.

Du vet väl, att man kan äga mer än en andel i BOHUSLÄN? Det finns enskilda medlemmar, som nästan har 70 andelar och några stora företag har ända upp till 150 andelar!

Drygt 4000 andelar är nu sålda och våra andelsägare är spridda över hela landet och även i utlandet såsom Frankrike, Spanien, Storbritannien, Tyskland och USA. Naturligtvis har vi också flera andelsägare i våra nordiska grannländer.

Mycket glädjande är att se flera återkommer och köper fler andelar med flera års mellanrum liksom några som köper en andel varje seglitionssäsong.

Har Du förresten tänkt på att en andel i BOHUSLÄN är en mycket trevlig och uppskattad present?

Enklast köper Du en eller flera andelar genom att sätta in 100 kr per andel på postgiro 89 80 53 - 4 eller på bankgiro 356 - 9134, Angbåten Ekonomisk Förening och ange namn och adress samt vem som skall registreras för andelen, om det inte är densamme som avsändaren. Om Du noterar att Du är medlem i Sällskapet Angbåten, behöver Du inte betala porto och

expeditionskostnad under vårt jubileumsår och köper Du mer än 10 andelar, får Du en "storandel" som är i A4-format och dubbelt så stor som den vanliga.

Ring mig gärna, om Du vill fråga om något; mitt telefonnummer är 031 - 11 47 02.

Christina Gustavsson.

ADRESSÄNDRINGAR

måste Sällskapet ha, när Ni flyttar. Om adressen inte stämmer, kommer tidningen i retur till Sällskapet. Sedan måste ett extra utskick göras med ett tjugotal exemplar. En mycket onödig utgift. Om Ni inte meddelar Postverket eller Sällskapet adressändringen försvinner Ni per omgående ur vårt register.

RÄTTELSE.

Ombord i förra Angbåten hade författarnamnet till "Regeringskontakt" fallit bort. Öve Iko är namnet.

BREV FRÅN TEL AVIV

kommer sällan oss till handa i Angbåten. Genom förmedling av ett par medlemmar vill tre israeler framhålla den hedrande insats St. LOUIS under befäl av kapten Gustav Schröder gjorde för ett stort antal judar sommaren 1939.

Angbåten har lovat återkomma.

VARA CHARTERTURER

är inte tillgängliga för medlemmar eller allmänhet. Ha förståelse för att våra kunder, som ju har betalat hyra för fartyget, vill ensamma förfoga över det.

Det är heller inte möjligt att under de "öppna" turerna abonnera på visst utrymme ombord för mindre sällskap.

DU SOM TYCKER OM ANGBÅTAR!

Kom med i den ideella föreningen *Stiftelsen Skärgårdsbåten!*

- tidskriften *Skärgårdsbåten* fyragångar per år
- klubbafnär, kulturreser mm
- medlemsrabatt på det nittioåriga ångfartyget *MARIEFRED*
- möjlighet att arbeta med att renovera ångbåtar
- kontakter med likasinnade

Du stöder ångbåtsrörelsen!

Medlemsavgift per år:

120 kronor (juniorer 60), stödjande medlem 300 kronor.

Om Du anmäler Dig senast den 31 maj 1994 för Du skriften *Ångfartyg i Norden* utan extra kostnad. Skriv att Du läst annonsen i Angbåten.

Vill Du veta mer eller bli medlem - skicka ett vykort till *Stiftelsen Skärgårdsbåten*, Nybrogatan 76, 114 41 Stockholm eller ring 08 - 662 89 02, vardagar 11 - 14.

TIDNINGEN ANGBÅTEN

är tryckt av *Melanders Tryckeri AB* i Lysekil på 135 g/m² träfritt, högbestruket bildtryckspapper av klorfri massa.

Omslaget är tryckt på "Tre Kronor" från *Tumba Bruk*. Detta papper, som tillverkades första gången 1948. Det är ett färgat, träfritt, obestruket, hellimmat, matt papper med antikrandad textur. Den antikrandade mönsterringen ligger tvärs fiberriktningen. Tillverkningen sker i en speciell rundvirningsmaskin bestående av två rundviror.

AKTERSPEGLN

är hämtad ur *Göteborgs-Tidningen* från den 19/1 1966. Det hade spritt sig, att ångaren BOHUSLÄN sannolikt skulle komma under ånga stundande sommar. En sensation, som föranelde signaturerna *Adrianson* till dikten. Lämpligen ovsjunges den till melodin på "Balladen om Gustaf Blom".

AH VILKEN DAG !

*Den 1 maj då våren står leende och vän
ska klockan åter ringa på s/s BOHUSLÄN.
Kaptenen - stolt på bryggan - till avgång ger signal.
Musikkapellet spelar och sedan hålls det tal.*

*Så dansar detta fartyg på böljorna igen.
Från skrotdöd har det räddats för 60.000 spänn.
Mot norr hon vänder stäven. Det går för fulla knop
och från en punkt på Björkö hörs spridda hurrarop.*

*Hon lägger till i Marstrand, där flaggor gått i topp,
och hela stans befolkning har söndagsklädd mött opp.
Om gången tid hon minner i icke ringa mån
och rörd en gamling torkar en tår ur ågonvrån.*

*Hon smeks av allas blickar. Förvisso är hon fin
och till på köpet mäktar hon gå med ångmaskin.
Ja, det är märkligt detta och fäder gör försök
att för de små förklara det där med skorstensrök.*

*När flytetyget åter från kajen lägger ut,
skjuts det från Caristens fäste en dundrande salut.
Det är en dag att minnas och särskilt för de män,
som lyckats rädda skorven för 60.000 spänn.*

Adrianson